

**ZAKON O AUTORSKOM PRAVU I SRODNIM PRAVIMA**  
Narodne Novine 111/2021 (broj dokumenta u izdanju: 1941)

**DIO ČETVRTI**  
SADRŽAJNA OGRANIČENJA AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

**Zajedničke odredbe**  
Članak 181.

- (1) Objavljenim autorskim djelom ili predmetom srodnog prava iz ovoga Zakona može se koristiti bez odobrenja nositelja prava ili bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, samo u slučajevima koji su u ovom Zakonu izričito navedeni (u daljnjem tekstu: sadržajna ograničenja).
- (2) Odredbe o sadržajnim ograničenjima iz ovoga dijela Zakona odnose se samo na takvo korištenje autorskog djela ili predmeta srodnog prava koje se ne suprotstavlja njihovu redovitom korištenju i ne šteti neopravdano zakonitim interesima nositelja prava.

**Privremene radnje umnožavanja**  
Članak 182.

Privremene radnje umnožavanja autorskog djela, čija je jedina svrha omogućavanje prijenosa u mreži između trećih strana putem posrednika ili ovlašteno korištenje autorskog djela, koje su prolazne ili popratne, koje čine sastavni i bitni dio tehnološkog procesa i koje kao takve nemaju nezavisan gospodarski značaj, izuzete su od autorskih i srodnih isključivih prava umnožavanja iz članka 33. ovoga Zakona.

**Umnožavanje autorskog djela za privatno korištenje uz plaćanje odgovarajuće naknade**  
Članak 183.

- (1) Dopušteno je fizičkoj osobi, bez autorova odobrenja, iz zakonito objavljenog izvora umnožavati autorsko djelo na bilo koju podlogu, kao i umnožavati autorsko djelo u obliku fotokopije, ako to čini za privatno korištenje koje nema izravno ili neizravno komercijalnu svrhu i nije namijenjeno ili pristupačno javnosti.
- (2) Kad se autorsko djelo može umnožavati bez autorova odobrenja u skladu s odredbama stavka 1. ovoga članka, autori djela za koja se, s obzirom na njihovu prirodu, može očekivati da će bez njihova odobrenja biti umnožena snimanjem na nosače zvuka, slike ili teksta ili fotokopiranjem, za privatno korištenje, imaju pravo na odgovarajuću naknadu od prodaje praznih nosača zvuka, slike ili teksta i uređaja za tonsko i vizualno snimanje te uređaja za fotokopiranje.
- (3) Autori imaju, osim prava iz stavka 2. ovoga članka, i pravo na odgovarajuću naknadu od fizičke ili pravne osobe koja uz naplatu obavlja usluge fotokopiranja.
- (4) S fotokopiranjem su izjednačene sve druge tehnike umnožavanja, a s uređajima za tonsko i vizualno snimanje izjednačeni su drugi uređaji koji omogućavaju isti učinak.

**Naplata odgovarajuće naknade za umnožavanje za privatno korištenje**  
Članak 184.

- (1) Odgovarajuću naknadu iz članka 183. stavka 2. ovoga Zakona plaćaju proizvođači praznih nosača zvuka, slike ili teksta, proizvođači uređaja za tonsko i vizualno snimanje, proizvođači uređaja za fotokopiranje te solidarno s njima uvoznici praznih nosača zvuka, slike ili teksta, uređaja za tonsko i vizualno snimanje, uređaja za fotokopiranje, osim ako je riječ u uvozu malih količina namijenjenih za privatno i nekomercijalno korištenje kao dio osobne prtljage. Ako se navedeni uređaji i predmeti ne proizvode u Republici Hrvatskoj, naknadu plaća uvoznik.
- (2) Obveza plaćanja odgovarajuće naknade nastaje pri prvoj prodaji u Republici Hrvatskoj ili uvozu u Republiku Hrvatsku novih praznih nosača zvuka, slike ili teksta, novih uređaja za tonsko i vizualno snimanje te novih uređaja za fotokopiranje.
- (3) Obveza plaćanja odgovarajuće naknade nastaje i onda kad su uređaji i nosači iz stavka 1. ovoga članka uneseni u Republiku Hrvatsku iz druge države članice Europske unije.
- (4) Obveza plaćanja odgovarajuće naknade ne nastaje ako se novi prazni nosači zvuka, slike ili teksta, novi uređaji za tonsko i vizualno snimanje te novi uređaji za fotokopiranje iznose ili izvoze iz Republike Hrvatske.
- (5) Naknada iz članka 183. stavka 3. ovoga Zakona plaća se prema podacima o broju učinjenih fotokopija.
- (6) Autori se ne mogu odreći prava na odgovarajuću naknadu iz članka 183. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona. Naknada se ostvaruje obavezno kolektivno.

**Odgovarajuća primjena odredaba o umnožavanju za privatno korištenje na srodna prava**  
Članak 185.

- (1) Odredbe članaka 183. i 184. ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način i na umjetnike izvođače, proizvođače fonograma, audiovizualne producente i nakladnike informativnih publikacija.
- (2) Programski signali organizacija za emitiranje mogu se umnožavati za privatno korištenje u skladu s člankom 183. stavkom 1. ovoga Zakona, bez plaćanja odgovarajuće naknade iz članka 183. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Bez obzira na to što nemaju vlastito isključivo pravo umnožavanja, nakladnici pisanih izdanja imaju vlastito pravo na odgovarajuću naknadu za umnožavanje njihovih izdanja za privatno korištenje, uz odgovarajuću primjenu članaka 183. i 184. ovoga Zakona.
- (4) Pravo na odgovarajuću naknadu iz stavka 3. ovoga članka traje 50 godina od zakonitog izdanja djela, računajući od 1. siječnja godine koja neposredno slijedi godinu izdavanja. Njime se može slobodno raspolagati.

### **Slučajevi kad umnožavanje za privatno korištenje nije dopušteno**

#### **Članak 186.**

Nije dopušteno umnožavanje za privatno korištenje cijele knjige, osim ako su primjerci te knjige rasprodati najmanje dvije godine, grafičkih izdanja glazbenih djela (notni materijal), autorskih baza podataka, neoriginalnih baza podataka, kartografskih djela, računalnih programa, kao ni izgradnja arhitektonskog objekta, ako ovim Zakonom ili ugovorom nije drukčije određeno.

### **Rudarenje teksta i podataka u svrhe znanstvenog istraživanja**

#### **Članak 187.**

- (1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje autorskih djela, uključujući autorske baze podataka, i predmeta srodnih prava, uključujući radnje izvlačenja dijela sadržaja i radnje ponovnog korištenja cjelokupnog ili znatnog dijela sadržaja neoriginalne baze podataka, koje obavljaju znanstvene organizacije i institucije kulturne baštine radi rudarenja teksta i podataka za potrebe znanstvenog istraživanja u autorskim djelima i predmetima srodnih prava kojima imaju zakonit pristup.
- (2) Znanstvena organizacija je sveučilište, uključujući njegove knjižnice, znanstveni institut ili zavod, sastavnica sveučilišta, bolnica koja provodi istraživanja ili bilo koji drugi subjekt čiji je glavni cilj provoditi znanstveno istraživanje ili provoditi obrazovne aktivnosti koje uključuju i provedbu znanstvenog istraživanja na neprofitnoj osnovi ili ponovnim ulaganjem sve dobiti u znanstveno istraživanje ili u skladu s misijom javnog interesa koji je priznala Republika Hrvatska (primjerice javnim financiranjem ili posebnim zakonom ili javnim ugovorima), i to na način da pristup rezultatima dobivenim takvim znanstvenim istraživanjem ne može na povlaštenoj osnovi dobiti poduzetnik koji ostvaruje odlučujući utjecaj na takvu organizaciju.
- (3) Institucija kulturne baštine je javno dostupna knjižnica ili muzej, arhiv ili ustanova filmske ili audiovizualne baštine. To uključuje nacionalne knjižnice i nacionalne arhive, kao i arhive i javno dostupne knjižnice obrazovnih institucija, znanstvenih organizacija i javnih organizacija za emitiranje.
- (4) Rudarenje teksta i podataka podrazumijeva svaku automatiziranu analitičku tehniku čiji je cilj analiza teksta i podataka u digitalnom obliku radi stvaranja podataka, koje uključuju uzorke, trendove i korelacije.
- (5) Zakonit pristup podrazumijeva pristup sadržaju zaštićenom autorskim pravom ili srodnim pravima koji se temelji, među ostalim, na ugovornom odnosu između nositelja prava i znanstvenih organizacija i institucija kulturne baštine koji može biti pretplatnički odnos, odnos zasnovan na politici otvorenog pristupa ili na drugim zakonitim načinima stjecanja pristupa sadržaju zaštićenom autorskim pravom ili srodnim pravima. Smatra se da zakonit pristup imaju sve osobe obuhvaćene pretplatama i ugovorima o korištenju zbog svoje povezanosti sa znanstvenim organizacijama i institucijama kulturne baštine.
- (6) Znanstvene organizacije i institucije kulturne baštine moraju rezultate umnožavanja i izvlačenja nastalih u skladu sa stavkom 1. ovoga članka pohraniti uz odgovarajuću razinu sigurnosti i mogu ih zadržati za potrebe znanstvenog istraživanja, uključujući i za provjeru rezultata znanstvenog istraživanja.
- (7) Nositelji prava smiju primjenjivati mjere kojima se osigurava sigurnost i cjelovitost mreža i baza podataka na ili u kojima su smještena djela i predmeti srodnih prava, kao što su mjere provjere IP adrese ili postupak autentifikacije korisnika. Te mjere moraju biti razmjerne uključenim rizicima i ne smiju prelaziti ono što je nužno za ostvarenje cilja osiguravanja sigurnosti i cjelovitosti sustava te se njima ne smije ugrožavati učinkovitost primjene ograničenja iz stavka 1. ovoga članka.
- (8) Nositelji prava, znanstvene organizacije i institucije kulturne baštine moraju surađivati radi dogovaranja najboljih praksi povezanih s primjenom obveza iz stavka 6. i mjera iz stavka 7. ovoga članka.
- (9) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovoga članka ništete su.

### **Rudarenje teksta i podataka u druge svrhe**

#### **Članak 188.**

- (1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, u svrhu rudarenja teksta i podataka kako je ono određeno u članku 187. stavku 4. ovoga Zakona, umnožavanje autorskih djela, uključujući umnožavanje autorskih baza podataka i računalnih programa te prerađenih računalnih programa u smislu članka 15. stavka 1. ovoga Zakona, i predmeta srodnih prava, kao i radnje izvlačenja dijela sadržaja i radnje ponovnog korištenja cjelokupnog ili znatnog dijela sadržaja neoriginalne baze podataka.
- (2) Rezultati umnožavanja i izvlačenja iz stavka 1. ovoga članka mogu se zadržati samo onoliko vremena koliko je potrebno da bi se ostvarila svrha rudarenja teksta i podataka.
- (3) Ograničenje iz stavka 1. ovoga članka odnosi se na autorska djela i predmete srodnih prava kojima se može zakonito pristupiti te pod uvjetom da prava korištenja na njima nisu izričito na primjeren način pridržali njihovi nositelji prava.
- (4) Primjereni načini pridržaja prava mogu biti: strojno čitljiv način koji uključuje metapodatke, opći uvjeti koji se odnose na mrežne stranice i uslugu, ugovorne odredbe ili jednostrane izjave nositelja prava.
- (5) Kad je riječ o autorskim djelima i predmetima srodnih prava koji su učinjeni dostupnim javnosti na internetu, jedini primjereni način pridržaja prava je strojno čitljiv način koji uključuje metapodatke i opće uvjete koji se odnose na mrežne stranice ili uslugu.

### **Slobodno korištenje djela siročadi**

#### **Članak 189.**

- (1) Dopušteno je institucijama kulturne baštine iz članka 187. stavka 3. ovoga Zakona, obrazovnim ustanovama te javnim organizacijama za emitiranje, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavati djela siročad koja su sadržana u njihovim zbirkama u smislu članka 191. stavka 2. ovoga Zakona, u svrhu digitalizacije, činjenja dostupnim javnosti, indeksiranja, katalogiziranja, očuvanja ili obnove te ih činiti dostupnim javnosti. Radnje umnožavanja i činjenja dostupnim javnosti navedene institucije mogu poduzimati samo radi postizanja ciljeva vezanih uz njihove zadaće od javnog interesa, posebno radi očuvanja i obnavljanja

djela siročadi koja čine sastavni dio njihovih zbirki te osiguravanja njihove dostupnosti za kulturne i obrazovne potrebe.

(2) Institucije, ustanove i organizacije iz stavka 1. ovoga članka mogu od korištenja opisanih u stavku 1. ovoga članka ostvarivati prihode, isključivo u svrhu pokrivanja svojih troškova u vezi s digitalizacijom i činjenjem dostupnim javnosti djela siročadi. To ne utječe na njihovo pravo na slobodu ugovaranja u okviru provedbe svojih zadaća od javnog interesa, posebno u pogledu sklapanja sporazuma o javno-privatnom partnerstvu.

(3) Prilikom svakog korištenja djela siročadi institucije, ustanove i organizacije iz stavka 1. ovoga članka dužne su na uobičajen način navesti autora odnosno koautore tih djela koji su identificirani.

(4) Autor ili koautor koji ukine status djela siročeta u skladu s člankom 25. stavkom 7. ovoga Zakona ima pravo na pravičnu naknadu za dotadašnje korištenje svojeg djela kao djela siročeta. Pravičnu naknadu dužna je isplatiti institucija, ustanova ili organizacija iz stavka 1. ovoga članka koja je koristila djelo.

(5) Visina pravične naknade iz stavka 4. ovoga članka određuje se s obzirom na kategoriju djela siročeta, uzimajući u obzir, među ostalim, ciljeve Republike Hrvatske u području promicanja kulture, nekomercijalnu narav korištenja koje poduzima institucija, ustanova ili organizacija iz stavka 1. ovoga članka i kojim se ostvaruju ciljevi vezani uz njihove zadaće od javnog interesa, kao što su promicanje učenja i širenje kulture, te moguću štetu koju su pretrpjeli autori. Pravična naknada isplaćuje se za najviše tri godine unatrag, računajući od dana ukidanja statusa djela siročeta.

(6) Zahtjev za isplatu pravične naknade može postaviti autor ili odgovarajuća organizacija za kolektivno ostvarivanje prava. Zahtjev za isplatu pravične naknade zastarijeva u roku od godine dana, računajući od dana ukidanja statusa djela siročeta.

(7) Odredbe ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način na srodna prava iz ovoga Zakona.

(8) Odredbe ovoga članka ne utječu na obveze i prava stečena drugim propisima o drugim pravima intelektualnog vlasništva, uvjetnom pristupu, pristupu uslugama reemitiranja, zaštiti kulturne baštine, obvezi deponiranja, zaštiti poštenog trgovanja, zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti, sigurnosti, povjerljivosti, zaštiti podataka i privatnosti, pristupu javnim dokumentima, ugovornom pravu te o slobodi tiska i slobodi izražavanja u medijima.

### **Efemerne snimke**

#### **Članak 190.**

(1) Dopušteno je organizaciji za emitiranje koja ima odobrenje za emitiranje autorskog glazbenog djela s riječima ili bez riječi ili umjetničke glazbene izvedbe, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavati ih vlastitim sredstvima na nosač zvuka, slike ili teksta, za potrebe vlastitog emitiranja (efemerne snimke).

(2) Organizacija za emitiranje dužna je efemerne snimke iz stavka 1. ovoga članka najkasnije u roku od 30 dana od dana emitiranja uništiti ili ih pohraniti u vlastitom ili u javnom službenom arhivu ako te snimke imaju posebnu dokumentarnu vrijednost.

(3) Efemerne snimke koje su u skladu s odredbama stavka 2. ovoga članka pohranjene mogu se ponovo emitirati, reemitirati, prenijeti izravnim protokom, učiniti dostupnim javnosti, biti sadržane u pratećoj internetskoj usluzi te im se može dati pristup javnosti u skladu s člankom 50. ovoga Zakona, uz odobrenje nositelja prava i plaćanje naknade. Ovo se pravo obavezno ostvaruje u sustavu kolektivnog ostvarivanja prava.

### **Očuvanje kulturne baštine**

#### **Članak 191.**

(1) Dopušteno je institucijama kulturne baštine iz članka 187. stavka 3. ovoga Zakona, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavati autorska djela i predmete srodnih prava koji su trajni dio njihovih zbirki, u bilo kojem formatu ili na bilo kojem mediju, u svrhu njihova očuvanja te u mjeri koja je za to potrebna u tom smislu.

(2) Smatra se da su autorska djela i predmeti srodnih prava dio zbirki institucija kulturne baštine u slučajevima kad su primjerci tih djela i predmeta srodnih prava u vlasništvu institucije kulturne baštine ili ih ona trajno drži na temelju ugovora o korištenju, depozitu ili trajnoj posudbi ili sličnog ugovornog odnosa.

(3) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovoga članka ništete su.

### **Korištenje djela i predmeta srodnih prava koji su nedostupni na tržištu**

#### **Članak 192.**

(1) Dopušteno je institucijama kulturne baštine iz članka 187. stavka 3. ovoga Zakona, na nekomercijalnim mrežnim stranicama, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje i priopćavanje javnosti, uključujući i činjenje dostupnim javnosti, autorskih djela i predmeta srodnih prava nedostupnih na tržištu, koji su trajni dio njihovih zbirki u smislu članka 191. stavka 2. ovoga Zakona, za nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da prilikom korištenja navedu imena autora ili drugog nositelja prava kojeg je moguće utvrditi, osim ako se pokaže da to nije moguće.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se u odnosu na skupove djela ili predmete srodnih prava nedostupnih na tržištu ako na temelju razumnog napora iz članka 17. stavaka od 1. do 3. ovoga Zakona proizlazi da postoje dokazi da se ti skupovi uglavnom sastoje od:

– djela ili predmeta srodnih prava, osim audiovizualnih djela, prvi put objavljenih ili, ako nisu objavljeni, prvi put emitiranih u trećoj zemlji

– audiovizualnih djela čiji producenti imaju sjedište ili uobičajeno boravište u trećoj zemlji ili

– djela ili predmeta srodnih prava državljana trećih država kad se, nakon razumnog napora, nije mogla utvrditi država članica Europske unije ili treća država u skladu s podstavcima 1. i 2. ovoga stavka.

(3) Uzima se da se korištenja uz primjenu ograničenja iz stavka 1. ovoga članka odvijaju samo na području Republike Hrvatske ako institucija kulturne baštine ima sjedište u Republici Hrvatskoj.

- (4) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se samo na one vrste autorskih djela i predmete srodnih prava za koje u Republici Hrvatskoj ne postoji organizacija za kolektivno ostvarivanje prava.
- (5) Podatke o djelima i predmetima srodnih prava koji se koriste na temelju ovoga članka institucije kulturne baštine dužne su dostaviti u skladu s člankom 17. stavkom 5. ovoga Zakona.

#### **Ograničenja prava umnožavanja u korist pojedinih ustanova**

##### **Članak 193.**

Dopušteno je znanstvenim organizacijama iz članka 187. stavka 2. ovoga Zakona, institucijama kulturne baštine iz članka 187. stavka 3. ovoga Zakona, obrazovnim ustanovama, ustanovama za predškolski odgoj te socijalnim i karitativnim ustanovama, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavati autorsko djelo ili predmet srodnog prava iz ovoga Zakona na bilo koju podlogu, za svoje posebne potrebe koje su u suglasju s njihovom javnom svrhom, kao što su potrebe očuvanja i osiguranja građe, tehničke obnove i popravljivanja građe, upravljanja zbirkom u smislu članka 191. stavka 2. ovoga Zakona i ostale vlastite potrebe, ako pritom ne ostvaruju izravnu ili neizravnu imovinsku ili komercijalnu korist.

#### **Ograničenje u korist osoba s invaliditetom**

##### **Članak 194.**

Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, za potrebe osoba s invaliditetom, korištenje autorskih djela i predmeta srodnih prava na način koji je u izravnoj vezi s invaliditetom tih osoba i koje je nekomercijalne naravi, a u opsegu potrebnom za odnosni invaliditet.

#### **Ograničenje u korist osoba koje su slijepa, imaju oštećenje vida ili druge poteškoće u korištenju tiskanih izdanja**

##### **Članak 195.**

(1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje, distribuiranje, priopćavanje javnosti na bilo koji način, kao i prerada autorskih djela, uključujući računalne programe i autorske baze podataka, te predmeta srodnih prava, uključujući neoriginalne baze podataka, koji su zakonito izdani ili na drugi način zakonito objavljeni javnosti u obliku knjiga, periodičnih publikacija, novina, časopisa ili drugih vrsta zapisa, notacija, uključujući notne materijale, te ilustracija koje su s njima povezane, na bilo kojem mediju, uključujući u zvučnom obliku, kao što su zvučne knjige, te u digitalnom obliku, u svrhu obavljanja bilo koje radnje koja je potrebna:

- da bi korisnik koji ima zakonit pristup takvom autorskom djelu ili predmetu srodnog prava, ili osoba koju on ovlasti, izradio njegov primjerak u pristupačnom formatu, isključivo za svoju uporabu i
- da bi ovlaštenu subjekt koji ima zakonit pristup takvom autorskom djelu ili predmetu srodnog prava izradio njegov primjerak u pristupačnom formatu ili da bi takav primjerak priopćio, učinio dostupnim javnosti, distribuirao ili posudio korisniku ili drugom ovlaštenom subjektu na neprofitnoj osnovi, isključivo za uporabu korisnika.

(2) Korisnik je, za potrebe ovoga članka i članka 196. ovoga Zakona, bez obzira na bilo koji drugi oblik invaliditeta, osoba koja:

- je slijepa
- ima oštećenje vida koje nije moguće popraviti tako da joj vidna funkcija bude u osnovi istovjetna onoj koju ima osoba koja nema takvo oštećenje te koja zbog toga ne može čitati tiskana izdanja u istoj mjeri kao osoba koja nema takvo oštećenje
- ima perceptivne smetnje ili poteškoće u čitanju te zbog toga ne može čitati tiskana izdanja u istoj mjeri kao osoba koja nema takve smetnje ili poteškoće ili
- zbog tjelesnog oštećenja ili motoričkih smetnji nije u stanju držati knjigu ili rukovati njome ili fokusirati ili pomicati oči u mjeri u kojoj bi se u načelu omogućilo čitanje.

(3) Primjerak u pristupačnom formatu je primjerak autorskog djela ili predmeta srodnog prava iz stavka 1. ovoga članka izrađen u formatu kojim se korisniku iz stavka 2. ovoga članka omogućuje pristup djelu ili predmetu srodnog prava, uključujući i pristup jednako izvediv i ugodan kao i osobi koja nema nijedno od oštećenja, smetnji ili poteškoća iz stavka 2. ovoga članka (u daljnjem tekstu: primjerak u pristupačnom formatu).

(4) Svaki primjerak autorskog djela ili predmeta srodnog prava u pristupačnom formatu mora biti izrađen tako da se poštuje cjelovitost izvornika, uzimajući u obzir izmjene koje su nužne da bi se izradio primjerak u pristupačnom formatu.

(5) Ovlaštenu subjekt je bilo koja osoba koja na neprofitnoj osnovi pruža korisnicima usluge obrazovanja, osposobljavanja, adaptivnog čitanja ili pristupa podacima, što uključuje i javnu ustanovu ili neprofitnu organizaciju koja iste usluge pruža korisnicima kao jednu od svojih primarnih djelatnosti, institucijskih obveza ili kao dio svojih zadaća od javnog interesa, u skladu s posebnim propisima (u daljnjem tekstu: ovlaštenu subjekt).

(6) Ograničenje iz ovoga članka ne može se ugovorom isključiti niti ograničiti.

#### **Ograničenje u korist osoba koje su slijepa, imaju oštećenje vida ili druge poteškoće u korištenju tiskanih izdanja na unutarnjem tržištu**

##### **Članak 196.**

(1) Ograničenje autorskih i srodnih prava propisano u članku 195. ovoga Zakona može koristiti ovlaštenu subjekt iz Republike Hrvatske za korisnika ili drugi ovlaštenu subjekt iz bilo koje druge države članice Europske unije.

(2) Korisnik ili ovlaštenu subjekt iz Republike Hrvatske može pribaviti primjerak autorskog djela ili predmeta srodnog prava u pristupačnom formatu od ovlaštenog subjekta iz bilo koje druge države članice Europske unije ili imati pristup takvom primjerku.

- (3) Ovlašteni subjekt dužan je utvrditi vlastitu praksu i pridržavati je se kako bi osigurao da:
- distribuirati, priopćava javnosti i čini dostupnim javnosti primjerke autorskih djela i predmete srodnih prava u pristupačnom formatu samo korisnicima ili drugim ovlaštenim subjektima
  - poduzima odgovarajuće aktivnosti usmjerene odvratanju od neovlaštenog umnožavanja, distribuiranja, priopćavanja javnosti i činjenja dostupnim javnosti primjeraka u pristupačnom formatu
  - posvećuje dužnu pažnju u rukovanju autorskim djelima i predmetima srodnih prava te njihovim primjercima u pristupačnom formatu, kao i u vođenju evidencija o njima
  - objavljuje i ažurira, prema potrebi, na svojim mrežnim stranicama ili na druge načine na internetu ili izvan njega, podatke o načinima ispunjavanja svojih obveza iz ovoga stavka.
- (4) Ovlašteni subjekt je pri utvrđivanju prakse iz stavka 3. ovoga članka dužan poštovati propise o prikupljanju i obradi osobnih podataka korisnika.
- (5) Ovlašteni subjekt dužan je korisnicima, drugim ovlaštenim subjektima te nositeljima autorskog i srodnih prava čija djela ili predmete srodnih prava koristi u skladu sa sadržajnim ograničenjem iz članka 195. ovoga Zakona na odgovarajući način dostaviti sljedeće podatke:
- popis autorskih djela ili predmeta srodnih prava koje ima u pristupačnom formatu te podatke o raspoloživim primjercima u pristupačnom formatu te
  - imena i podatke za kontakt ovlaštenih subjekata s kojima razmjenjuje primjerke u pristupačnom formatu u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.
- (6) Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Zavod) pozvat će ovlaštene subjekte iz Republike Hrvatske da mu na dobrovoljnoj osnovi dostave svoje ažurne nazive i podatke za kontakt, radi dostave Europskoj komisiji u svrhu činjenja dostupnim javnosti putem središnjeg mjesta za pristup takvim podacima na internetu.
- (7) Zavod je dužan Europskoj komisiji dostavljati informacije vezane uz mogućnosti poboljšanja pristupa drugim vrstama autorskih djela i predmetima zaštite srodnih prava u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, kao i uz mogućnost pristupa takvim djelima i predmetima zaštite za osobe s drugim vrstama invaliditeta te druge relevantne informacije potrebne za izradu izvješća Europske komisije vezanih uz iznimke autorskog i srodnih prava u korist osoba s invaliditetom.

### **Zbirke namijenjene nastavi ili znanstvenom istraživanju**

#### **Članak 197.**

- (1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava, umnožavanje na papir ili bilo koji drugi medij i distribuiranje pojedinih odlomaka zakonito objavljenih autorskih djela ili cjelovitih kratkih autorskih djela s područja znanosti, književnosti i glazbe, kao i pojedinačnih objavljenih autorskih djela s područja vizualnih umjetnosti, arhitekture, primijenjenih umjetnosti i industrijskog dizajna, fotografskih ili kartografskih djela te prikaza znanstvene ili tehničke prirode, pojedinih odlomaka zakonito objavljenih umjetničkih izvedaba, fonograma ili videograma ili cjelovitih kratkih umjetničkih izvedaba, fonograma ili videograma, u obliku zbirke koja sadržava priloge više autora i drugih nositelja prava i koja je po svojem sadržaju i sistematizaciji isključivo namijenjena nastavi ili znanstvenom istraživanju, uz navođenje izvora, osim ako to autor ili drugi nositelj prava izričito ne zabrani. Umnožavanje i distribuiranje pojedinih dijelova autorskih djela i umjetničkih izvedaba ne smatra se povredom prava iz članaka 29., 30., 132. i 133. ovoga Zakona, osim ako bi se objavljivanjem pojedinih dijelova ugrozili čast ili ugled autora ili umjetnika izvođača.
- (2) Zbirka iz stavka 1. ovoga članka može se bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade priopćavati javnosti, uključujući činjenje dostupnim javnosti, radi njezina digitalnog korištenja u nastavi, pod uvjetom da se takvo korištenje odvija u okviru nadležnosti obrazovne ustanove, u njezinim prostorijama ili u drugim objektima ili putem sigurnog elektroničkog okružja kojemu mogu pristupiti samo učenici ili studenti i nastavno osoblje te obrazovne ustanove.
- (3) Autori i drugi nositelji prava na djelima, izvedbama, fonogramima i videogramima sadržanima u zbirci iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo na primjerenu naknadu za umnožavanje i distribuiranje njihovih autorskih djela, izvedaba, fonograma i videograma. Ova naknada ostvaruje se obavezno kolektivno.

### **Korištenje u nastavi**

#### **Članak 198.**

- (1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, javno izvođenje ili javno scensko prikazivanje autorskih djela i predmeta srodnih prava u obliku izravnog poučavanja na nastavi, ili na priredbama koje su vezane uz nastavu, u opsegu opravdanom obrazovnom svrhom koja se želi postići takvim korištenjem, ako se autorsko djelo ili predmet srodnog prava ne koristi radi ostvarivanja komercijalne svrhe, ako izvođači ne primaju naknadu za izvođenje autorskih djela te ako se ne naplaćuju ulaznice.
- (2) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, korištenje autorskih djela i predmeta srodnih prava, radi davanja primjera u nastavi ili u znanstvenom istraživanju, koje je opravdano nekomercijalnom svrhom koja se želi postići, s time da se mora naznačiti izvor i ime autora ili drugog nositelja prava, osim ako se to pokaže nemogućim.
- (3) Davanje primjera u nastavi obuhvaća korištenja autorskih djela i predmeta srodnih prava, u pravilu, u dijelovima ili u isječcima, u svrhu podupiranja, obogaćivanja ili nadopunjavanja nastave i nastavnih aktivnosti unutar i izvan prostorija obrazovnih ustanova.
- (4) Nekomercijalna svrha podrazumijeva nekomercijalnu svrhu pojedine nastavne aktivnosti, pri čemu organizacijska struktura i sredstva za financiranje obrazovne ustanove nisu odlučujući za utvrđivanje je li pojedina nastavna aktivnost nekomercijalne naravi.

(5) Ograničenje iz ovoga članka primjenjuje se na odgovarajući način i u aktivnostima cjeloživotnog obrazovanja koje provode državne institucije, javne ustanove i drugi subjekti koji su ovlašteni poduzimati takve aktivnosti.

### **Korištenje u digitalnoj i prekograničnoj nastavi**

Članak 199.

(1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje i priopćavanje javnosti, uključujući činjenje dostupnim javnosti, autorskih djela i predmeta srodnih prava radi njihova digitalnog korištenja u svrhu davanja primjera u nastavi, sukladno članku 198. stavku 3. ovoga Zakona, u mjeri koja je opravdana nekomercijalnom svrhom kako je ona određena u članku 198. stavku 4. ovoga Zakona i pod uvjetom da se takvo korištenje odvija u okviru nadležnosti obrazovne ustanove, u njezinim prostorijama ili u drugim objektima ili putem sigurnog elektroničkog okružja kojemu mogu pristupiti samo učenici ili studenti i nastavno osoblje te obrazovne ustanove, s time da se mora naznačiti izvor i ime autora ili drugog nositelja prava, osim ako se to pokaže nemogućim.

(2) Sadržajno ograničenje iz stavka 1. ovoga članka odnosi se, među ostalim, na digitalnu i internetsku nastavu, učenje na daljinu i prekograničnu nastavu te na sve obrazovne razine.

(3) Korištenje sadržajnog ograničenja iz članka 198. stavka 2. te stavka 1. ovoga članka ne smije zamijeniti kupnju materijala ponajprije namijenjenih tržištima obrazovanja.

(4) Smatra se da se korištenja iz stavka 1. ovoga članka događaju samo u državi članici u kojoj obrazovna ustanova ima poslovni nastan.

(5) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovoga članka ništete su.

(6) Ograničenje iz ovoga članka primjenjuje se na odgovarajući način i u aktivnostima cjeloživotnog obrazovanja koje provode državne institucije, javne ustanove i drugi subjekti koji su ovlašteni poduzimati takve aktivnosti.

### **Korištenje autorskih djela u sudskim, upravnim i drugim službenim postupcima**

Članak 200.

Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje autorskih djela i predmeta srodnih prava radi korištenja u sudskim, upravnim, arbitražnim i drugim službenim postupcima, kao i priopćavanje javnosti autorskih djela i predmeta srodnih prava izrađenih za potrebe službenih postupaka.

### **Korištenje u svrhu informiranja javnosti**

Članak 201.

(1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, u opsegu potrebnom za izvješćivanje javnosti o tekućim događajima, putem tiska, radija, televizije ili na druge načine, umnožavanje, distribuiranje te priopćavanje javnosti, uključujući činjenje dostupnim javnosti:

– autorskih djela i predmeta srodnih prava koji se pojavljuju kao sastavni dio tekućeg događaja o kojem se javnost izvješćuje, pod uvjetom da se koriste u opsegu koji odgovara svrsi i načinu izvješćivanja o tekućem događaju

– objavljenih novinskih članaka i fotografija, radijskih i televizijskih priloga te drugih audiovizualnih snimki o tekućim političkim, gospodarskim ili vjerskim pitanjima, koji su objavljeni u drugim sredstvima javnog priopćavanja, pod uvjetom da prava za takva korištenja nisu izričito pridržana u odnosu na ovo sadržajno ograničenje i da se autorsko djelo ili predmet srodnog prava koristi u opsegu koji odgovara svrsi i načinu izvješćivanja

– javnih političkih, vjerskih i drugih govora održanih u tijelima državne ili lokalne vlasti, vjerskim ustanovama ili prilikom državnih ili vjerskih svečanosti te izvadaka iz javnih predavanja.

(2) U svim slučajevima iz stavka 1. ovoga članka potrebno je navesti izvor i autorstvo djela, ako je to moguće s obzirom na način korištenja.

### **Citati, kritike i osvrti**

Članak 202.

Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, doslovno navođenje ulomaka autorskog djela (citata) ili predmeta srodnog prava koji su na zakonit način postali pristupačni javnosti, radi znanstvenog istraživanja, nastave, kritike, polemike, recenzije, osvrti i slično, u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići i u skladu s dobrim običajima, s time da se mora naznačiti izvor i ime autora, ako je to moguće s obzirom na način korištenja.

### **Popratno i inčidentalno korištenje**

Članak 203.

Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, priopćavanje javnosti autorskih djela i predmeta srodnih prava kad se popratno i inčidentalno koriste kao nebitna djela ili predmeti srodnih prava uz pravi predmet umnožavanja, distribuiranja ili priopćavanja javnosti.

### **Umnožavanje autorskih djela trajno smještenih na javnim mjestima**

Članak 204.

(1) Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje, osim u trodimenzionalnom obliku, autorskih djela koja su trajno smještena na ulicama, trgovima, parkovima ili drugim mjestima pristupačnim javnosti te distribuiranje i priopćavanje javnosti takvih umnoženih primjeraka.

(2) Ograničenje iz stavka 1. ovoga članka primjenjuje se samo u pogledu vanjskog izgleda arhitektonskog objekta.

## **Plakati i katalogi**

Članak 205.

(1) Dopušteno je organizatorima javnih izložbi ili aukcija, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, u svrhu promoviranja takvih događaja i u opsegu potrebnom za tu svrhu, umnožavanje, na plakatima i u katalogima za te izložbe ili aukcije, i distribuiranje putem tih plakata i kataloga, djela vizualnih umjetnosti, arhitekture, primijenjenih umjetnosti, industrijskog dizajna te fotografskih djela koja su izložena na javnoj izložbi ili aukciji ili namijenjena takvom izlaganju.

(2) U katalogima iz stavka 1. ovoga članka mora se navesti izvor i autorstvo djela.

## **Parodije i karikature**

Članak 206.

Dopuštena je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, prerada autorskog djela u parodiju, karikaturu i pastiš, u mjeri koja je potrebna za njezin smisao (humora, kritike djela koje je predmet parodije, karikature ili pastiša, kritike društvenih događaja i pojava i slično), u skladu s dobrim običajima.

## **Korištenje autorskih djela u svrhu upoznavanja ili iskušavanja uređaja**

Članak 207.

Dopušteno je trgovinama koje prodaju fonograme ili videograme ili uređaje za umnožavanje ili za prijam zvuka ili slike, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, snimanje autorskih djela i predmeta srodnih prava na nosače zvuka, slike ili teksta, njihovo priopćavanje s tih nosača, kao i priopćavanje autorskih djela ili predmeta srodnih prava koja se emitiraju, u opsegu potrebnom za upoznavanje ili iskušavanje rada tih fonograma ili videograma ili uređaja neposrednim kupcima ili za njihov popravak.

## **Posebna ograničenja za radnje ovlaštenog korisnika računalnog programa**

Članak 208.

(1) Dopušteno je ovlaštenom korisniku računalnog programa, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade:

- umnožiti i preraditi računalni program ako je to nužno za korištenje računalnog programa u skladu s njegovom namjeravanom svrhom, uključujući i za ispravljanje pogrešaka
- izraditi sigurnosni primjerak računalnog programa, ako je to potrebno za korištenje programa
- promatrati, proučavati ili ispitivati rad računalnog programa radi utvrđivanja ideja i načela na kojima se zasniva bilo koji element programa, ako to čini prilikom izvođenja bilo koje od radnji učitavanja, prikazivanja, izvođenja, prenošenja ili pohranjivanja računalnog programa, koju je ovlašten poduzimati.

(2) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovoga članka ništete su.

## **Dekompiliranje računalnog programa**

Članak 209.

(1) Dopušteno je ovlaštenom korisniku računalnog programa kojemu prethodno nisu bili dostupni podaci za postizanje interoperabilnosti računalnog programa, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, umnožavanje koda računalnog programa i prevođenje njegova oblika koje je nužno za dobivanje podataka potrebnih za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog računalnog programa s drugim programima, ako su te radnje ograničene samo na one dijelove izvornog programa koji su potrebni za postizanje interoperabilnosti.

(2) Podaci dobiveni na način opisan u stavku 1. ovoga članka ne smiju se:

- koristiti za ciljeve drukčije od postizanja interoperabilnosti nezavisno stvorenog računalnog programa
- prenositi drugima, osim kad je to potrebno za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog programa
- koristiti za razvoj, proizvodnju ili promidžbu drugog programa, bitno sličnog u svojem izražaju, ili za bilo koju drugu radnju kojom se nanosi povreda autorskom pravu.

(3) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovoga članka ništete su.

## **Posebna ograničenja za radnje ovlaštenog korisnika autorske baze podataka**

Članak 210.

(1) Dopušteno je ovlaštenom korisniku autorske baze podataka ili njezina primjerka, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, izvršiti bilo koju radnju korištenja koja je nužna za pristup sadržaju baze podataka ili njezino redovito korištenje.

(2) Ako je korisnik ovlašten samo za dio baze podataka, stavak 1. ovoga članka odnosi se samo na taj dio baze podataka.

(3) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovoga članka ništete su.

## **Posebna ograničenja za radnje ovlaštenog korisnika neelektroničke neoriginalne baze podataka**

Članak 211.

Dopušteno je ovlaštenom korisniku objavljene neelektroničke neoriginalne baze podataka, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, obavljati radnje izvlačenja sadržaja i radnje ponovnog korištenja baze podataka za privatne svrhe.

## **Slobodno korištenje radi javne sigurnosti**

Članak 212.

Dopušteno je, bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, koristiti autorsko djelo, uključujući autorsku bazu podataka, kao i predmete srodnih prava, uključujući neoriginalnu bazu podataka, u mjeri i na način kojim se ostvaruju potrebe javne sigurnosti.

## **Obveze nositelja prava**

### **Članak 213.**

- (1) Kad je prema odredbama ovoga dijela ovoga Zakona dopušteno korištenje autorskog djela ili predmeta srodnog prava bez odobrenja nositelja prava ili bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, a korištenje ili pristup su im onemogućeni primjenom tehničkih mjera iz članka 276. ovoga Zakona, nositelji prava ili druge osobe koje su te mjere primijenile ili koje imaju ovlast i mogućnosti otkloniti ih dužni su, osiguravanjem posebnih mjera ili sklapanjem sporazuma, omogućiti korisnicima ili njihovim udrugama pristup tim autorskim djelima ili predmetima srodnih prava i njihovo korištenje u skladu s ograničenjima iz ovoga dijela ovoga Zakona.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na računalne programe.
- (3) Ako osobe koje su primijenile tehničke mjere iz stavka 1. ovoga članka ili koje imaju ovlast i mogućnosti otkloniti ih ne postupe u skladu s odredbama stavka 1. ovoga članka, osoba koja tvrdi da je na temelju neke od odredaba ovoga dijela ovoga Zakona ovlaštena koristiti se autorskim djelom ili predmetom srodnog prava bez odobrenja nositelja prava ili bez odobrenja nositelja prava i bez plaćanja naknade, može podnijeti tužbu protiv nositelja prava odnosno druge osobe koja je primijenila tehničke mjere ili koja ima ovlast i mogućnost otkloniti ih, u kojoj zahtijeva omogućavanje pristupa autorskom djelu ili predmetu srodnog prava i njihovo korištenje u skladu s ograničenjem iz ovoga dijela ovoga Zakona. Tužitelj je u tužbi dužan dokazati da su ispunjene pretpostavke iz članka 181. ovoga Zakona.
- (4) Osoba koja tvrdi da je na temelju neke od odredaba ovoga dijela ovoga Zakona ovlaštena koristiti se autorskim djelom ili predmetom srodnog prava bez odobrenja ili bez odobrenja i bez plaćanja naknade ili nositelj prava odnosno druga osoba koja je primijenila tehničke mjere zaštite pristupa ili korištenja autorskih djela ili predmeta srodnih prava ili koja ima ovlast i mogućnosti otkloniti ih može od Vijeća stručnjaka zatražiti posredovanje u pogledu pristupa i korištenja u skladu s nekim od ograničenja iz ovoga dijela ovoga Zakona. Vijeće stručnjaka obaviti će posredovanje u skladu s odredbama iz članka 239. ovoga Zakona.
- (5) Tehničke mjere iz ovoga članka zaštićene su u skladu s člankom 276. ovoga Zakona.
- (6) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na autorska djela i predmete srodnih prava koji su učinjeni dostupnim javnosti prema dogovorenim uvjetima na način da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.
- (7) Nositelj prava odnosno druga osoba koja je primijenila tehničke mjere ili koja ima ovlast i mogućnosti otkloniti ih mora, s ciljem osiguranja učinkovite primjene ovoga članka, jasno i vidljivo na svakom primjerku autorskog djela ili predmeta srodnog prava proizvedenom ili uvezenom u gospodarske svrhe označiti primjenu tehničkih mjera, navodeći podatke o tehničkoj mjeri i njezinim učincima te svoje ime i adresu za kontakt.